

Vastaanottaja
Laihian kunta

Asiakirjatyyppi
Raportti

Päivämäärä
21.12.2020

Viite: 1510026977-014

LAIHIAN HULMINPUISTON KULTTUURIKASVILLISUUS- SELVITYS

LAIHIAN HULMINPUISTON KULTTUURIKASVILLISUUSSELVITYS

Projekti **Laihia, LT- ja LYT -alueiden asemakaavojen muutokset**
Projekti nro **1510026977-014**
Vastaanottaja **Anna Annila**
Asiakirjatyyppi **Raportti**
Päivämäärä **21.12.2020**
Laatija **Nelli Nenonen**
Tarkastaja **Päivi Märjenjärvi, Ville Yli-Teevahainen**

Ramboll
Kauppatori 1-3 F
60100 Seinäjoki

P +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
<https://fi.ramboll.com>

Kannen kuva: Metsälehmuksia Kapteenintalon pihapiirissä, vanhan valtatie kolmen linjauksen vieressä

SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO	2
2.	MENETELMÄT	2
3.	TULOKSET	2
3.1	Alueen yleiskuvaus	2
3.2	Kasvillisuusselvitys	3
3.2.1	Jalopuumetsikkö	6
3.2.2	Kapteenintalon pihapiiri ja pysäköintialue	10
3.2.3	Jokitörmä	12
4.	JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET	13
5.	LÄHDE- JA KIRJALLISUUSLUETTELO	19

1. JOHDANTO

Laihian Hulmin Kapteenintien alueen asemakaavoituksen yhteydessä laadittiin kasvillisuusselvitys Hulminpuiston alueelta. Selvitys antaa lisätietoa puiston kulttuurivaikutteisesta kasvillisuudesta sekä luontoarvoista kaavoituksen vaikutusarviointia ja kunnan tulevia tarpeita varten.

2. MENETELMÄT

Taustatietoina käytettiin Vt 3 Hulmin eritasoliittymää varten tehtyä luontoselvityksen täydennystä (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2018) ja miljöösuunnittelun tutkintotyönä tehtyä Hulmin puistoalueen kohennussuunnitelmaa (Korpela 1999). Tutkintotyön osana on ollut puistoalueen toimintojen ja kasvillisuuden inventointi. Vuoden 2018 luontoselvitys kattoi suurimmaksi osaksi tämän kulttuurikasvillisuusselvityksen alueen lukuun ottamatta Kapteenintalon välitöntä lähiympäristöä sekä Kapteenintalon ja Hulmintien väliin jäävää puiston kaakkoisinta reunaa. Taustatietona on myös käytetty Valtatien 3 parantamisen välillä Helsingby–Laihia YVA:n taustaselvityksiä (Ramboll 2020).

Maastoselvitys tehtiin 9.9.2020 kulkemalla selvitysalue kävellen läpi ja merkitsemällä puuvartista kasvillisuutta kartalle GPS-paikannuslaitteen avulla. Maastokäynnillä painotus oli kulttuurivaikutteisen kasvillisuuden tarkastelussa, koska alueelta on jo laadittu aiemmin luontoselvitys, jossa on kartoitettu alueen luontoarvot. Maastotöissä tutkittiin mm., löytyykö puistosta yhä kaikkia vuoden 1999 inventoinnissa listattuja puu- ja pensaslajeja, vai onko osa niistä hävinnyt. Luonnonkasvillisuutta havainnoitiin toki maastotyöskentelyn aikana koko selvitysalueella. Myös maastokäynnillä havaitut kolopuut merkittiin ylös.

Maastokäynnin perusteella puiston alueelta laadittiin kartat, joissa esitetään alueella esiintyvä huomionarvoinen kasvillisuus. Kartoissa painotus on alueen kulttuurikasvillisuudella, mutta karttaliitteessä 1 (ote kuvassa 3) on kuvattu myös suuret luonnonvaraiset puut ja selkeästi riveihin tai ryhmiin istutetut luonnonvaraiset lajit. Puiden tarkka sijainti voi jonkin verran poiketa kartoilla esitetystä GPS-signaalin voimakkuuden vaihtelusta johtuen. Puiston suuren laji- ja yksilörunsauden vuoksi puuvartinen kasvillisuus on esitetty kolmella erillisellä teemakartalla (liitteet 1-3).

Syysmyrsky Aila nostatti voimakkaita tuulia 17.9.2020 ja aiheutti vahinkoja myös Hulminpuistossa, jossa myrskyn seurauksena kaatui puita. Myrskyn vaikutukset eivät näy kartoissa, jotka kuvaavat maastokäynnin aikaista tilannetta. Maastotarkastelun on tehnyt ja raportin laatinut hortonomi (AMK) Nelli Nenonen.

3. TULOKSET

3.1 Alueen yleiskuvaus

Hulminpuisto sijoittuu laajalle Laihianjokilaakson kulttuurimaisema-alueelle, joka on Pohjanmaan maakuntakaavassa esitetty maakunnallisesti arvokkaana kulttuuriympäristönä (Pohjanmaan maakuntakaava 2040).

Hulminpuiston kasvillisuus on kauttaaltaan kulttuurivaikutteisista, osin puistomaista mutta suurelta osin luonnonkasvillisuudesta koostuvaa. Alueen yleisilmettä hallitsevat suuret, vanhat lehtipuut mm. vuorijalavat, vaahterat, hieskoivut, haavat ja raidat (kuva 1). Kapteenintalon lähellä on muutamia suuria kuusia ja pihapiiri on tiiviimmin hoidettua viheraluetta nurmikoineen ja pensas- ja

perennaistutuksineen. Suurimassa osassa puistoa yleisilme on puustoinen, jopa metsäinen ja kenttäkerroksessa kasvaa suurruohokasvillisuutta, osittain lehtokasvillisuutta. Jokitörmällä kasvaa koivuja, lehtipuuvesakkoa, pensaikkoa ja suurruohokasvillisuutta.

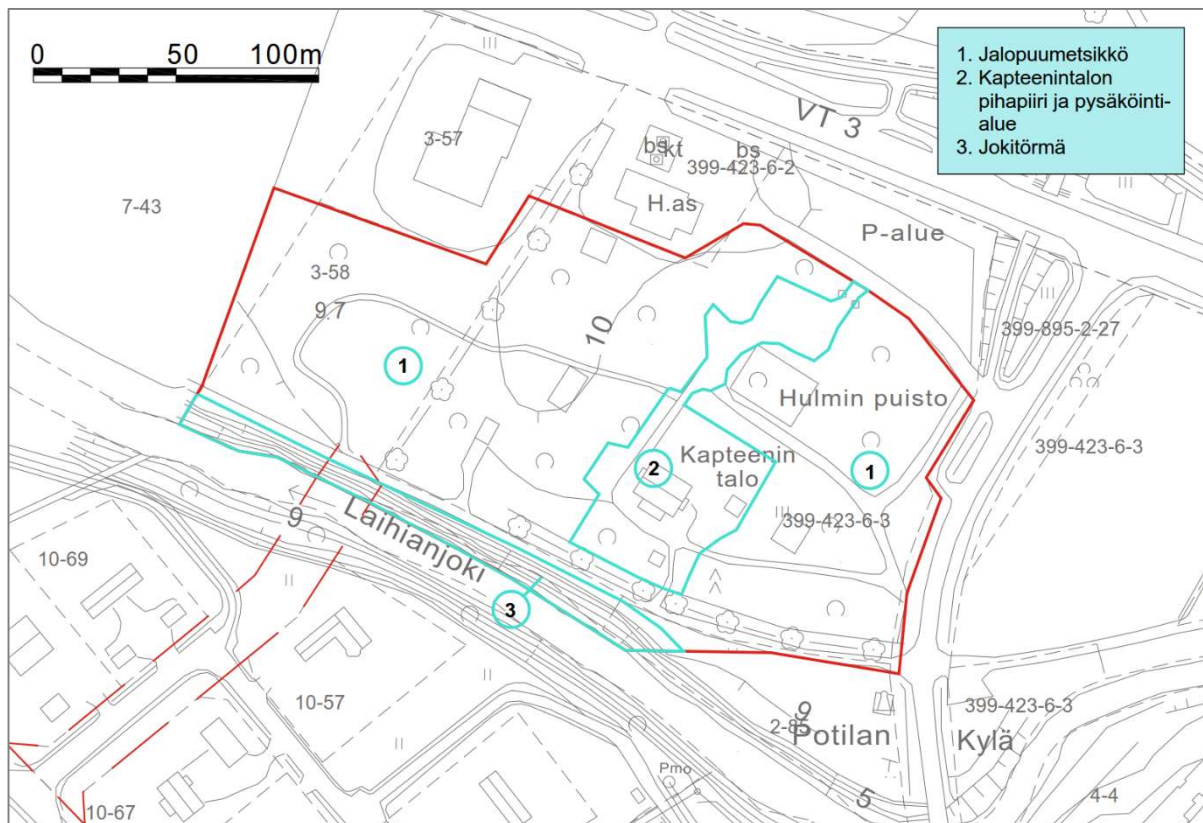
Aiemman vuonna 2018 laaditun luontoselvityksen (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2018) mukaan alueella ei havaittu arvokkaita luontokohteita tai uhanalaisia lajeja. Em. selvityksen mukaan Hulminpuistossa on lepakoille soveltuvaa harvapuustoista saalistusaluetta. Vt 3 Hulmin eritasoliittymän mukaiset tiejärjestelyt sijoittuvat pääosin puustoisin alueen ulkopuolelle eivätkä vaikuta merkittävästi lepakoiden elinmahdollisuuksiin. Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:n (2018) mukaan Kapteenintien uuden tieyhteyden kohdalla ei ole lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikaksi sopivia kohteita. Hulminpuiston alueella on liito-oravalle soveltuvaa puustoa, mutta alue on niin eristynyt peltoaukeiden keskellä, että puustoista kulkuyhteyttä vaativan liito-oravan levittäytymistä alueelle pidetään epätodennäköisenä (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2018).

Kuva 1 Selvitysalueen yleisilmettä, harvahkoa lehtipuustoa.

3.2 Kasvillisuus selvitys

Selvitysalueen kulttuurikasvillisuus on jaoteltu osa-alueisiin (kuva 2). Selvitysalueen puuvartista kasvillisuutta on kuvattu teemakartoissa liitteissä 1, 2 ja 3. Liite 1 Hulminpuiston merkittävistä puista on otteena kuvassa 3.

Kuva 2 Hulminpuiston kulttuurikasvillisuus. Selvitysalue punaisella rajauksella. Kuvassa myös Kapteenintien asemakaava-alueen suunnittelualueen rajausta punaisella katkoviivalla.

Maastotöissä havaittiin, että useita Hulmin puistoalueen kohennussuunnitelmaa varten tehdyn inventoinnin pensaslajeja oli hävinnyt kokonaan: siperianhernepensas, aitaorapihlaja, pensashanikka, lumimarja ja puistosyreeni. Puistoa on viime vuosina kunnostettu talkootöillä mm. raivamalla tiheää ja ränsistynyttä kasvillisuutta. Suurin osa hävinneistä pensaslajeista on erittäin pitkäikäisiä ja kestäviä, joten raivaustöissä on saatettu poistaa näidenkin lajien edustajia, jos pensaas on esimerkiksi koettu risuuntuneen näköiseksi. Voimallisen raivauksen vuoksi häviämiseen viittaa sekin, että lähes kaikki maastotöissä havaittujen pensaslajien edustajat olivat nuoria ja melko matalia, poikkeuksena ainoastaan euroopanpähkinäpensas, Kapteenintalon pihapiirin pensaas sekä muutama terttuselja ja lehtokuusama.

Vuonna 1999 (Korpela 1999) inventoiduista puulajeista oli hävinnyt halava, silosalavaa oli jäljellä vain yksi (mahdollisesti Aila-myrskyn 17.9.2020 jälkeen ei ole sitäkään, puu kasvoi hyvin vinossa, kuva 4 vas.) ja lehtosaarnia vain yksi, mutta saarnia ei ollut vuoden 1999 inventoinnin mukaankaan kuin kaksi jäljellä. Jäljellä oleva puu on Kapteenintalon pihapiiriin istutettu, nuori yksilö. Silosalavan lajike terijoensalava on tavanomainen piha- ja puistopuu. Mainitusta inventoinnista poiketen kaikki puiston vanhat koivut ovat hies-, eivät rauduskoivuja. Puiston rauduskoivut ovat nuorempia ja useimmat riviin istutettuja.

Puusto

● Haapa	● Pihlaja	● Siperiansembra
● Hieskoivu	● Raita	● Tammi
■ Leikkaamaton kuusiaidanne	● Rauduskoivu	● Tuomi
● Kuusi	○ Salava	● Vaahtera
● Lehtosaarni	● Siperianlehtikuusi	● Vuorijalava
● Metsälehmus	● Siperianpihta	○ Kolopuut

Kuva 3 Hulminpuiston merkittävät puut. Taustakartta: MML 2020.

Kuva 4 Vasemmalla puiston ainut jäljellä oleva silosalava. Oikealla erikoinen kaksihaarainen lehtikuusi.

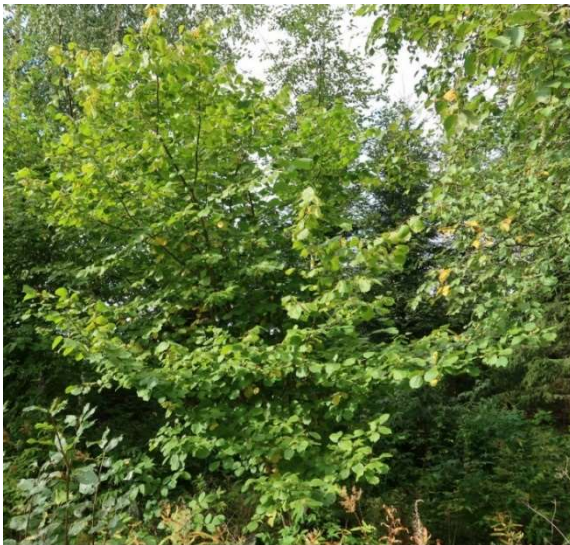
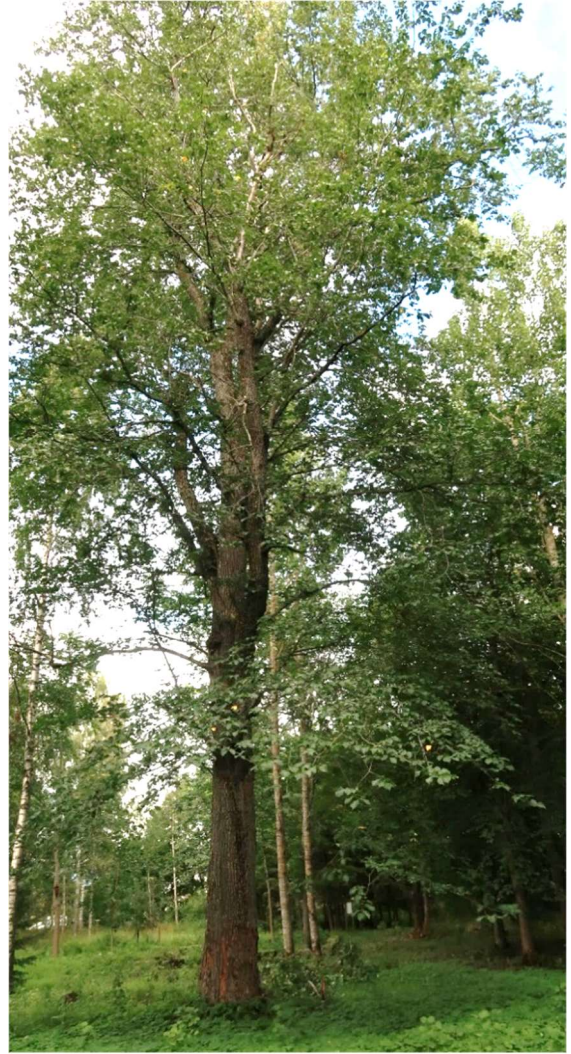
3.2.1 Jalopuumetsikkö

Kasvillisuus on kauttaaltaan kulttuurivaikutteista ja on sekoitus luonnonlajeja sekä alun perin istutettua kasvillisuutta ja niiden siementaimia. Alueen tunnelman luovat suuret, vanhat lehtipuut (kuva 1, kuva 6): vuorijalavat, vaahterat, hieskoivut, metsälehmukset, haavat ja raidat. Muita jalopuumetsikön alueella kasvavia puulajeja ovat kuusi, mänty, pihlaja, siperianlehtikuusi, siperianpihta, siperiansembra ja tuomi. Useiden puiden rungoilla ja kannoissa esiintyy erilaisia sieniä. Vaikka vanhat puut hallitsevat maisemaa, puusto on kuitenkin eri-ikäistä ja näyttää uudistuvan hyvin luontaisesti, mm. vuorijalavan-, pähkinäpensa- ja erityisesti vaahterantaimia oli runsaasti. Puiston keskivaiheilla on kesällä 2020 ollut lammaslaidun ja laidunta rajaavat puupaalut olivat vielä paikallaan maastossa. Jalopuumetsikön alueella on nurmipintaisia polkuja, jotka ohjaavat ulkoilijoiden liikkumista alueella.

Lehmukset on merkitty metsälehmukseksi. Suomessa käytetyt lehmuksilajit muistuttavat toisiaan suuresti ja risteytyvät helposti. Varmimmat tuntomerkit ovat nähtävissä vain kukinnan aikana. Täyttä varmuutta ei siis ole, ovatko Hulminpuiston lehmukset metsä- vai puistolehmuksia, molempia tai mahdollisesti risteymiä.

Pensaskerroksessa esiintyviä lajeja ovat mm. vadelma, lehtokuusama, pähkinäpensas, terttuselja ja punaherukka. Pähkinäpensaita on sekä suuria, vanhoja yksilöitä, että luontaisesti taimettuneita nuoria yksilöitä. Vanhatkin pensaat ovat hyväkuntoisia ja elinvoimaisia. Terttuselja on tavanomainen, aiemmin pitkään käytössä ollut puutarhakasvi, jonka suosio on sittemmin hiipunut. Terttuselja leviää helposti myös luontoon. Laji ei kuitenkaan leviä niin aggressiivisesti eikä vie muiden lajien elintilaa, että erilliset hävitystoimet olisivat perusteltuja.

**Kuva 5 Puiston suuria puita ja pensaita: vas. ylh. vaah-
tera, oik. ylh. vuorijalava, alimmaisena pähkinäpensas
puiston länsireunalla.**

Korpelan (1999) inventoinnissa on mainittu sini-
kuusama, mutta ei lehtokuusamaa. Maastokäyn-
nillä 9.9.2020 havaittiin lukuisia lehtokuusamayk-
silöitä (kuva 7), muttei yhtään sinikuusamaa. On
mahdollista, että vuoden 1999 inventoinnissakin
on voinut olla kyseessä lehtokuusama. Tutkinto-
työn tekstiosissa puhutaan sekä *Lonicera xylos-
teum*:sta (lehtokuusama) että *Lonicera caeru-
lea*:sta (sinikuusama) vähän ristiin ja inventointi-
osuudessa listataan *Lonicera caerulea*, mutta ly-
henteenä inventointikartalla löytyy Lx, joten ky-
seessä voi olla sekaannus.

Kenttäkerroksessa vallitsevat suurruoho- ja ruderaattikasvillisuus, mm. maitohorsma, paikoitellen
hyvin runsas nokkonen, koiran-, karhun- ja vuohenputki, ojakellukka, mesiangervo, huopaohdake,
lehtovirmajuuri, puna-ailakki, rönsy- ja niittyleinikki, kultapiisku, nurmitädyke, pietaryrtti, hiiren-

Kuva 6 Hulminpuiston korkeimpia vuorijalavia.

virna, valko- ja puna-apila, oja- ja siankär-sämö, päivänkakkara, ahomansikka, oravan-marja, käenkaali ja lehtotesma. Lehdon ja lehtomaisen kankaan lajeja oli eniten puiston kaakkoisosassa, jossa havaittiin myös näsiän taimia (kuva 8). Viimekesäisellä lampaiden laidunalueella kasvoi nurmikaunokkia. Kasvin levinneisyys on itäpainotteinen, joten esiintymä liittyy paikan historiaan venäläisenä varuskuntana. Laji on voinut päätyä alueelle esimerkiksi hevosten rehun mukana tai venäläisten sotilaiden kengänpohjissa.

Vuoden 2018 luontoselvityksen (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy) mukaan Kapteenintien uuden tieyhteyden kohdalla ei ole lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikaksi sopivia kohteita, mutta puiston harvako puusto soveltuu lepakoiden saalistusalueeksi. Saalistavista pohjanlepakoista ja siippalajeista on myös tehty havaintoja sekä Hulminpuistosta että Hulmintien sillan lähistöstä kesällä 2019 (Ramboll 2020). Maastokäynnillä 9.9.2020 havaittiin useita kolopuita, jotka voivat sopia lepakoiden levähdyspaikoiksi ja päiväpiiloiksi. Kolopuut on merkitty kuvaan 3 ja liitteisiin 1-2.

Vuoden 1999 inventoinnissa on listattu korallikanukka, mutta kyseessä lienee idänpensaskanukan peruslaji *Cornus alba* eikä sen lajike 'Sibirica', koska versot ovat vihreä-ruskea-harmaat, korallikanukalla nuoret versot ovat voimakkaan punaiset (kuva 9 vas.). Tutkintotyössä mainitaan, että alueen istutuksissa on käytetty myös rusopajuangervo. Vuoden 1999 inventoinnissa lajia ei kuitenkaan ole. Maastokäynnillä 9.9.2020 puistosta löydettiin kaksi yksilöä (liite 3, kuva 9 oik.). Idänpensaskanukka ja rusopajuangervo ovat tavanomaisia ja yleisiä puutarhakasveja.

Kuva 7 Puiston suurin ja vanhin lehtokuusama (vas). Oikealla lehtokuusaman koristeellisia marjoja. Marjat ovat myrkyllisiä.

Kuva 8 Puiston kaakkoisosan kasvillisuutta, vas. mm. punaherukka, pihlaja, kielo ja lehtovirmajuuri. Oikealla näsiäntaimia.

Kuva 9 Idänpensaskanukka (vas) ja rusopajuangervo (oik).

Hulminpuisto on lähialueen asukkaiden suosima virkistysalue, jolla mm. lenkkeillään ja ulkoilutetaan koiria. Kun koiria kuljetetaan pääosin samoja reittejä, lisää koirien virtsaaminen paikallisesti runsaasti typpikuormitusta, mikä hyödyttää ja runsastuttaa ruderaattilajeja, mm. nokkosta. Nokkosen ja maitohorsman runsastumista on edesauttanut myös alueen valoisuuden kasvu pensaskeroksen kasvillisuuden raivauksen ja huonokuntoisten puiden poiston myötä.

Alueella esiintyy siellä täällä haitallista vieraslajia jättipalsamia, mutta esiintymät ovat vielä pieniä ja paikallisia eikä massaesiintymiä ole (kuva 10).

Puistoon on paikoitellen istutettu suoraviivaisesti rauduskoivurivejä, jotka eivät nykyisellään näytä johtavan minnekään (kuva 11 vas. ylh., liite 1). Nurmipintaisia polkuja seurailevat puurivit istuvat maisemaan paremmin, mutta sisempänä metsikössä olevat koivurivit näyttävät ympäristöltään irrallisilta muuten vapaamuotoisesti kasvavien puiden ja pensaiden keskellä.

Huoltoaseman pysäköintialueeseen rajautuva kuusiaidanne voi tulevaisuudessa olla ongelmallinen. Aidanne on mahdollisesti aikanaan suunniteltu leikattavaksi kuusiaidaksi, mutta nyt sen leikkaamisessa ollaan auttamattomasti myöhässä. Vapaasti kasvaessaan aidanne on puolestaan aivan liian tiheä ja tiheään istutetut kuuset kilpailevat keskenään voimakkaasti kasvutilasta ja ravinteista (kuva 11, oik. ylh.).

Kuva 10 Jättipalsami.

Kuva 11 Koivurivi, joka ei johda minnekään (vas. ylh.) ja ylitteä kuusiainanne (oik. ylh.). Alimmaisena nurmi-pintaista polkua seuraileva eri-ikäinen koivukujanne.

3.2.2 Kapteenintalon pihapiiri ja pysäköintialue

Hulminpuisto on ollut Venäjän vallan aikana reservikomppania-aluetta 1880-luvulta Suomen itsenäistymiseen saakka. Myöhemmin alueella on ollut mm. aliupseerikoulu, alokkaiden koulutuskeskus, koulu ja tanssilava. Sotilaskäytöstä muistuttavat nykypäivänä vanhojen rakennusten kivijalat

ja ainoana säilyneenä rakennuksena Kapteenintalo, joka on perusteellisesti kunnostettu. Osa nykyisestä puustosta on peräisin reservikomppanian ajoilta ja merkittävä osa on silloisten puiden siementaimia, samoin osa siementaimina säilyneistä pensaista on alkujaan peräisin reservikomppanian ajoilta. Kapteenintalon pihapiiriin on istutettu myöhemmin uutta puustoa. (Korpela 1999)

Nykyään Kapteenintalossa järjestetään tapahtumia, kokouksia ja perhejuhlia. Kapteenintalon pihapiiri ja samaan kokonaisuuteen tässä selvityksessä laskettava pysäköintialue erottuvat muusta puistosta tiiviimmin hoidettuna alueena, jolla on nurmipintaisia oleskelualueita ja mm. huvimaja. Rakennuksen länsipuolella on pieni leikkipaikka keinuineen ja liukumäkineen. Leikkipaikka ei vastaa nykyisiä turvallisuusstandardeja mm. putoamisalustojen suhteen.

Talolle johtavan tien varteen on istutettu jalopuita ja siperianpihtaa, pihapiirissä ja sen lähellä on mm. vanhoja kuusia, pähkinäpensaita ja metsälehmuksiä (kuva 12, kuva 14). Talon lähelle on istutettu tavanomaisia pensaita ja perennoja: koivuangervoa, päivänliljaa ja herttavuorenkilpeä, idänvirpiangervoa, keijuangervoa, kuunliljaa ja jalopähkämöä. Koivu- ja keijuangervo ovat varsin modernin näköisiä vanhan pihapiirin tyyliin, idänvirpiangervo on vanhempi laji. Kapteenintalon pihapiirissä on myös puiston ainoa jäljellä oleva lehtosaarni, nuori, istutettu yksilö. Pysäköintialuetta rajaamaan istutetut rauduskoivut (kuva 3, liite 1) on istutettu liian tiheään, että ne mahtuisivat kasvamaan täysikokoisiksi.

Maastokäynnillä 9.9.2020 havaittiin pysäköintialueen vieressä kukkiva kurturuusu (kuva 13 oik.). Hulmin puistoalueen kohennussuunnitelmaan liittyvässä inventoinnissa ruusut Kapteenintalon lounaispuolella on merkitty hansaruusuksi. Pysäköintialueen viereen ei inventoinnissa ole merkitty ruusuja. On mahdollista, että Kapteenintalon lähellä olevat pensaatkin ovat kurturuusua, joksi ne on myös liitekartassa 3 merkitty. Lajinmäärityksestä ei voinut täysin varmistua, sillä talon lähellä olevissa kahdessa ruusupensaassa ei ollut enää kuin täysin kuihtuneita kukkia. Hansaruusun kukinto on kerrannainen, kurturuusun yksinkertainen, mutta kukintoa lukuun ottamatta kasvit ovat hyvin samannäköiset, sillä hansaruusu kuuluu kurturuusu-ryhmään. Kurturuusu on luokiteltu kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi, jonka nykyiset esiintymät tulisi hävittää 1.6.2022 mennessä. Lajinmääritys tulee varmistaa kukinnan aikana.

Kapteenintalon ja vanhan valtatie kolmen tielinjauksen välisessä ojassa puolestaan kasvaa siellä täällä nuorta isotuomipihlajakasvustoa (kuva 13 vas.), ja korkeampia kasvustoja on paikoitellen Laihianjoen penkalla. Isotuomipihlaja on v. 2012 kansallisen vieraslajistrategian laji ja sen leviämistä on vähintäänkin syytä rajoittaa.

Kuva 12 vas.: tammia, vaahteroita ja jalavia Kapteenitalolle johtavan tien varrella, reunassa myös siperianpihtaa. Taustalla pieni leikkipaikka. Oik.: Kapteenintalon pihaa, taustalla komeat, vanhat lehmukset, joiden taakse jäävät vanhan vt 3 varteen istutetut nuoret lehmukset.

Kuva 13 Isotuomipihlajaa Kapteenintalon läheisessä ojassa (vas.) ja kurturuusu pysäköintialueen reunalla (oik.).

Kuva 14 vas.: suuria kuusia Kapteenintalon koillispuolella. Oik.: pähkinäpensaita Kapteenintalon lähellä, vasemmalla ylhäällä näkyy polttovioitusta, joka on syntynyt vieressä olleen roskakatoksen tuhopoltosta.

3.2.3 Jokitörmä

Jokitörmän kasvillisuus on selvitysalueen luonnontilaisinta aluetta, mutta senkin kasvillisuus on selvästi kulttuurivaikutteista mm. puutarhakarkulaislajeineen ja puistosta levinneine pähkinäpensastaimineen. Joenpenkan reunalla kasvaa hieskoivuja, penkan pensaskerroksessa kasvavat mm. vadelma, terttuselja, hiekoivun ja pihlajan taimet, punaherukka ja siellä täällä isotuomipihlaja ja päh-

Kuva 15 Vanhan valtatie kolmen linjaus jokitörmän reunalla.

kinäpensas. Kenttäkerroksen lajeja ovat mm. mesiangervo, maitohorsma, koiranputki, pietaryrtti, siankärsämä ja erilaiset heinät. Siellä täällä on myös jättipalsamia.

Vanhan valtatie kolmen linjauksen jokitörmän reunalla erottuu leveänä, leikattuna nurmikkokäytävänä, jonka joenpuoleista sivua rajaavat tien kivipaadet ja kaidepuut (kuva 15). Vanhan tielinjauksen vierestä joenpuolelta havaittiin myös puiston ainoat taikinamarjat (listattu v. 1999 inventoinnissa). Taikinamarja on luonnonkasvi, jota käytetään myös koristepensaana.

Jokitörmän reunalla on kolokoivu (kuva 16), jossa on parin metrin korkeudella ja siitä alaspäin useita koloja. Kyseinen hieskoivu on kasvatavaltaan hieman poikkeavan näköinen, ikään kuin jänneinen, mutta syytä kasvatavalle ei osattu arvioida. Lisäksi jokitörmän ja Kapteenintalon välisellä puistoalueella on kaksi kololehmusta (kuva 17).

Kuva 16 Jokitörmässä oleva kolokoivu on kasvatavaltaan poikkeava.

Kuva 17 Kolopuu, vanha lehmus, vanhan valtatie kolmen linjauksen vieressä.

4. JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

Hulminpuisto sijoittuu maakunnallisesti arvokkaaseen Laihianjoen kulttuurimaisemaan. Puisto on paikallisesti tärkeä sekä kulttuurihistoriallisesti, monimuotoisen puistoluonnon, virkistyskäytön että tapahtumajärjestämisen kannalta ja alueen kehittäminen ja kunnossapito vaatii siten useiden näkökulmien huomioimista. Yhtä laajat ja vanhat jalopuupuistot ovat maakunnan tasollakin harvinaisia.

Jalopuumetsikkö ei ole luontaisesti syntynyt, eikä ole siten luonnonsuojelulain 29 § mukainen suojeltu luontotyyppi. Ihmisen vaikutus alueen kasvillisuuden syntyyn ja kehitykseen on ollut merkittävä, mutta puisto on myös ollut pitkiä aikoja vähäisellä hoidolla, jolloin kasvillisuus on voinut ke-

hittyä osittain luonnontilaisen kaltaiseen suuntaan. Hulminpuisto tarjoaa monipuolisen elinympäristön kasvien lisäksi mm. lukuisille linnuille, sienille ja hyönteisille. Alueen lahoppuut, mm. maapuut ja kannot ovat lahoppuusta riippuvaisille eliölajeille tärkeitä. Puuston koloppuut tarjoavat suoja- ja päiväpiilopaikkoja Laihianjoella saalistaville lepakoille sekä pesäpaikkoja linnuille.

Useissa vanhoissa puissa sekä kannoissa ja maapuissa on erilaisia kääpiä, varsinkin vaahteroissa, haavoissa ja lehtikuusissa (kuva 18). Aluetta voisi hyödyntää esimerkiksi arboristiopiskelijoiden opetuskohteena, jolloin saataisiin tietoa sienilajistosta ja puiden kunnosta sekä siitä, kuinka nopeasti lahottava mikäkin kääpälaji on ja ovatko jotkin lajit suhteellisen harmittomia tai hyvin hitaasti puuta lahottavia. Vanhat puut ovat maisemallisesti arvokkaita ja muistuttavat paikan historiasta, joten tietoon pohjautuen ei hienoja vanhoja puita tulisi kaadettua turhaan "varmuuden vuoksi".

Puiston pohjoisreunan kasvillisuus antaa tärkeää näkö- ja melusuojaa huoltoaseman ja vilkasliikenteisen Vaasantien suuntaan. Liikennemelun vaimentuminen parantaa puiston viihtyisyyttä virkistysalueena. On tutkittu, että ihmiset kokevat häiritsevän melun vähemmän häiritsevänä, jos melun lähde ei ole näkyvässä, joten jo pelkkä näkösuoja parantaa asiaa, vaikka liikenteen äänet eivät kokonaan poistukaan. Paikoitellen suojaistutuksia voisi lisätä, osittain ne ovat ylitiheitä, mikä voi johtaa ajan myötä jopa suojavaikutuksen heikkenemiseen (kuva 19, liite 1). Esimerkiksi lännessä pellon ja puiston väliselle rajalle suojapuustoksi istutettu lehtikuusi-metsäkuusi -istutus suojaa alueelta pellolta puhaltavilta vallitsevilta länsi- ja lounaistuulilta, mutta on istutettu ylitiheäksi, eivätkä puut mahdu kasvamaan täysikokoisiksi nykyisellä istutustiheydellä. Puuryhmästä on syytä poistaa liian tiheässä kasvavia yksilöitä ja istuttaa tuulensuojavaikutuksen parantamiseksi kerroksellisuutta luovaa pensaskasvillisuutta. Maiseman vaihtelevuuden lisäämiseksi myös paikoittaisia näkymiä peltoalueelle olisi hyvä säilyttää.

Huoltoaseman ja huoltoaseman pysäköintialueen rajan tuntumassa kasvava ylitiheä kuusiainne on ongelmallisempi, kuusiainnaksi sen leikkaaminen on myöhäistä, sillä kasvusto on ehtinyt jo liian korkeaksi, puuston harventaminen karsimalla välistä puuyksilöitä pois jättäisi puolestaan lopputuloksen harsun näköiseksi, sillä tiheässä kasvavat kuuset ovat jo alkaneet karsiintua kasvaessaan kiinni toisissaan. Kuusiainna sopisi Kapteenintalon ja puiston tyyliin, joten eräs vaihtoehto voisi olla nykyisen kuusiainnanteen kaataminen ja uuden, säännöllisesti vuosittain leikattavan kuusiainnan istuttaminen alueelle. Myös orapihlaja-aita sopisi Kapteenintalon aikakauden tyyliin. Leikattava aita on toki työläämpi vaihtoehto kuin esimerkiksi vapaasti kasvava puu-pensas -sekaistutus eri lajeista tai vaikkapa vapaasti kasvava syreeniainne.

Kuva 18 Puistossa kasvaa useita sienilajeja, jotka lisäävät viheralueen monimuotoisuutta. Vanhoissa puissa kasvaa useita kääpälajeja.

Suojapuusto- ja pensasistutuksissa alueella ulkoilijoiden viihtyisyys on huomioitava myös siitä näkökulmasta, että hyvin tiheät, katveiset alueet voidaan kokea turvattomiksi. Ne tarjoavat myös mahdollisuuden ilkevallalle (kuva 14 oik.), joten alueen hoidossa on haettava sopivaa tasapainoa suojaisten ja avoimempien alueiden välille.

Hulminpuistossa esiintyy muutama haitallinen vieraslaji (jättipalsami, kurturuusu, isotuomipihlaja), joiden esiintymät on pyrittävä poistamaan. Kaikki mainitut lajit esiintyvät Hulminpuistossa vielä paikallisesti eikä massaesiintymiä ole, joten hävittäminen on realistista, paitsi ehkä isotuomipihlajan osalta. Isotuomipihlaja on koristekasvina hyvin yleinen, linnut levittävät tehokkaasti sen siemeniä ja laji on osoittanut menestyvänsä hyvin Pohjanmaallakin luonnonkasvien seassa mm. puistometsissä.

Alueelle on tehty jonkin verran myös uudempia istutuksia, mm. tammia, sembramäntyjä ja siperianpihtoja. Hulmin puistoalueen kohennussuunnitelman (Korpela 1999) mukaan siperianpihtaa on käytetty jo kasarminpuiston aikaisissa istutuksissa ja pihta olikin 1800-luvulla varsin yleisesti käytetty puistopuu. Tutkintotyössä ei mainita kasarminaikaisissa istutuksissa käytetyn sembramäntyä, mutta sekin sopii alueen historiaan hyvin, sillä sembran käyttö puistopuuna Suomessa on Venäjän vallan aikana Venäjältä tullut vaikutte. Sembrat toimivat useita vuosikymmeniä myös hyvänä suojaapuustona ja kävyt antavat ravintoa oraville ja linnuille. Noin 50-vuotiaana sembramänty alkaa harsuuntua.

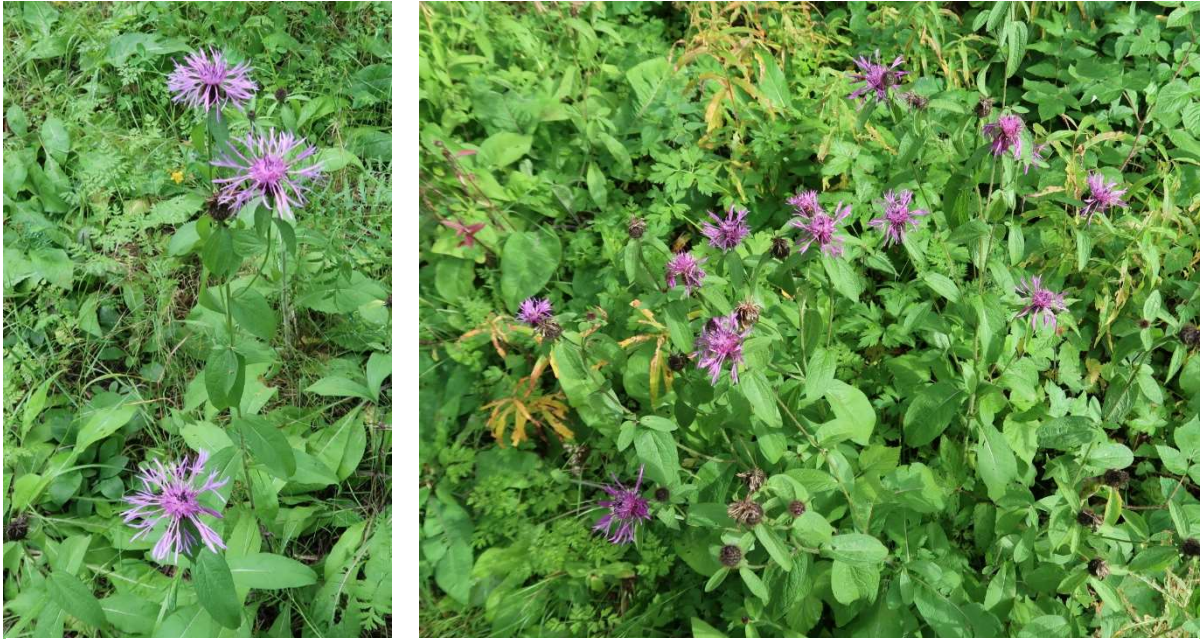

Kuva 19 Näkymiä puistosta huoltoaseman suuntaan: vas. puu- ja pensaskerroksen kasvillisuus voisi olla runsaampaa näkö- ja melusuojan parantamiseksi, oikealla suojapuusto on hiukan ylitteää, mikä johtaa myöhemmin sembramäntjen alaosien karsiintumiseen.

Puistossa kasvaa paikoitellen lehtokasveja, kuten lehtokuusama, näsiä, kielo, lehtotesma ym., joita kannattaa pyrkiä säilyttämään. Osia puistosta voitaisiin hoitaa metsäpuiston tyyppisesti niukalla ylläpidolla. Näin voitaisiin sekä säästää viheralueen ylläpitokustannuksissa että lisätä puistoluonnon monimuotoisuutta. Ratkaisu ei kuitenkaan soveltuisi kauttaaltaan koko puistoon, sillä puiston valoisuuden kasvettua ja typpikuormituksen seurauksena suuressa osassa puistoa erilaiset ruderaattilajit ovat hyötyneet ja monet hennommat tuoreen niityn ja lehdon lajit häviävät niille kilpailussa kasvutilasta. Lisäksi Kapteenintalon pihapiiri on luontevaa pitää jatkossakin nurmipintaisena, sillä se sopii rakennuksen luonteelle erilaisten tapahtumien ja perhejuhlien järjestämispaikkana. Nurmialue mahdollistaa myös tapahtumien järjestämisen ulkona siten, että vieraat voivat jaloitella ulkona juhlaaateissakin. Myös puiston polut on hyvä pitää nurmipintaisina, sillä ne ohjaavat kulkua puistossa ja estävät kasvillisuuden kulumista polkujen ulkopuolella. Mikäli puiston virkistyskäyttö lisääntyisi siinä määrin, ettei nurmikaan kestäisi kulutusta, voisi tarpeellisiin kohtiin harkita kivituhkapintaisia polkuja.

Nurmialueiden laajentamista ei kuitenkaan suositella, sillä nurmikko vaatii runsaasti ylläpitoa, on lajistollisesti yksipuolinen eikä myöskään korosta jalopuumetsikön erityislaatuista, sillä puistot, joissa on laajoja nurmipintoja yhdistettynä puuvartiseen kasvillisuuteen ovat kovin tavanomainen yhdistelmä, joille haetaan nykyään kasvavissa määrin vaihtoehtoja mm. ylläpidon työläyden ja kalleuden vuoksi. Eräs vaihtoehto puiston valoisien ja runsasravinteisten alueiden hoitamiseen kulkuväylien läheisyydessä on laidunnus, jota puistossa onkin kokeiltu lampailla kesällä 2020. Laidunnus köyhdyttää maaperän pintakerroksen ravinnetasoa, mikä lisää ruohovartisen lajiston monimuotoisuutta ja lisää kukkivien niitylajien määrää. Lampaiden viimekesäisellä laidunalueella havaittiin maastokäynnillä mm. nurmikohokkia (kuva 20). Kasvin levinneisyys on itäpainotteinen, joten esiintymä liittyyneen paikan historiaan venäläisenä varuskuntana ja ilmentää siten hienosti paikallishistoriaa. Laidunnus sopivalla laidunpaineella auttaa kasvin säilymistä ja menestymistä alueella.

Koneellinen niitto ei vastaa laidunnuksen lopputulosta, ellei leikkuujätettä kerätä pois niittoalueelta, jolloin saavutetaan sama maan pintakerroksen vähitellen tapahtuva köyhdytysvaikutus kuin laiduntamalla. Lisäksi Hulminpuiston maasto on paikoitellen epätasainen, jolloin koneellinen niitto voisi olla hankalaa.

Kuva 20 Nurmikaunokkia kesän 2020 lampaiden laidunalueella.

Hoidettaessa viheralueita laiduntamalla sopiva laidunpaine on tärkeä ja löytynee kokeilemalla. Liiallisella eläinmäärällä laidunnettavat alueet syödään niin perusteellisesti, ettei kasvillisuus ehdi uudistua vaan kärsii liikalaidunnuksesta ja jotkin lajit voivat hävitä kokonaan. Myös puuston luontainen uudistumien estyy (kuva 22). Liian vähäisellä eläinmäärällä ei puolestaan saavuteta viheralueen hoidollisesti toivottua lopputulosta. Laidunalueilta on syytä valikoida säilytettäviä nuoria puita ja taimia, jotka suojataan eläimiltä, kunnes ne ovat riittävän suuria ja paksukuorisia pärjätäkseen ilman suojausta.

Jos laidun on pitkään samalla paikalla ja saman eläinlajin, esim. lampaiden laiduntama, alkavat lampaiden erilaiset loiset yleistyä ja eläinten terveys voi heikentyä. Tämän vuoksi laitumen paikkaa onkin syytä välillä vaihtaa ja vaihtaa välillä myös laiduntavaa eläinlajeja (eri eläinlajeilla on eri loisia), laitumella voisi olla jonain vuonna esimerkiksi hevosia tai poneja. Eri lajit myös valikoivat syömänsä kasvilajit hieman eri tavoin, jolloin kasvillisuuden kulumisen painopiste muuttuu ja alue kehittyy monipuolisemmaksi. Laitumen paikkaa silloin tällöin vaihtamalla edellisen laidunalueen kasvillisuus saa myös levätä jatkuvasta kulutuksesta ja alueen puuston luontainen uudistuminen onnistuu helpommin, kun taimia ei tarvitse suojata joutumasta syödyiksi. Laidunnus hyödyttää alueen hyönteisiä, mikä puolestaan on eduksi hyönteisiä syöville linnuille. Viheralueen ylläpito laiduntamalla on myös kustannustehokas tapa hoitaa aluetta ja ilahduttaa alueen kävijöitä, jotka voivat tarkkailla laitumella käyskenteleviä eläimiä.

Kuva 21 Linnunpesä vuorijalavan tyvellä lampaiden v. 2020 laidunalueella.

Kuva 22 Nykytilanteessa puusto ja osa pensaista uudistuu alueella luontaisesti, mm. vuorijalava (vas), euroopan-pähkinäpensas (oik) ja vaahtera taimettuvat hyvin, vaahtera jopa niin runsaasti, että sen taimia on syytä valikoiden vähentää.

Maastotöissä havaittiin, että useita Hulmin puistoalueen kohennussuunnitelmaa varten tehdyn inventoinnin pensaslajeja oli hävinnyt kokonaan. Näistä lajeista siperianhernepensas, aitaorapihlaja, ja pensashanhikki ovat jo 1800-luvulla Suomen puutarhoissa käytettyjä, kestäviä lajeja, jotka sopisivat hyvin alueen täydennysistutuksiin, jos esimerkiksi Kapteenintalon ympäristöön halutaan joskus tehdä lisääistutuksia. Vuoden 1999 inventoinnin mukaan puistossa on aiemmin kasvanut myös puistosyreeniä, jota ei 9.9.2020 maastokäynnillä enää havaittu. Jos puistoon halutaan myöhemmin istuttaa uusia syreenejä, suositellaan puistosyreenin sijaan pihasyreeniä, joka on perinteikkäämpi ja pidempään käytetty laji, jota on istutettu Suomessa jo 1700-luvulla.

5. LÄHDE- JA KIRJALLISUUSLUETTELO

Korpela, M. 1999: Hulmin puistoalueen kohennussuunnitelma (Laihia). Miljöosuunnittelun tutkintotyö, Lahden ammattikorkeakoulu.

Luonnonsuojelulaki 1096/1996.

Metsälaki 1093/1996.

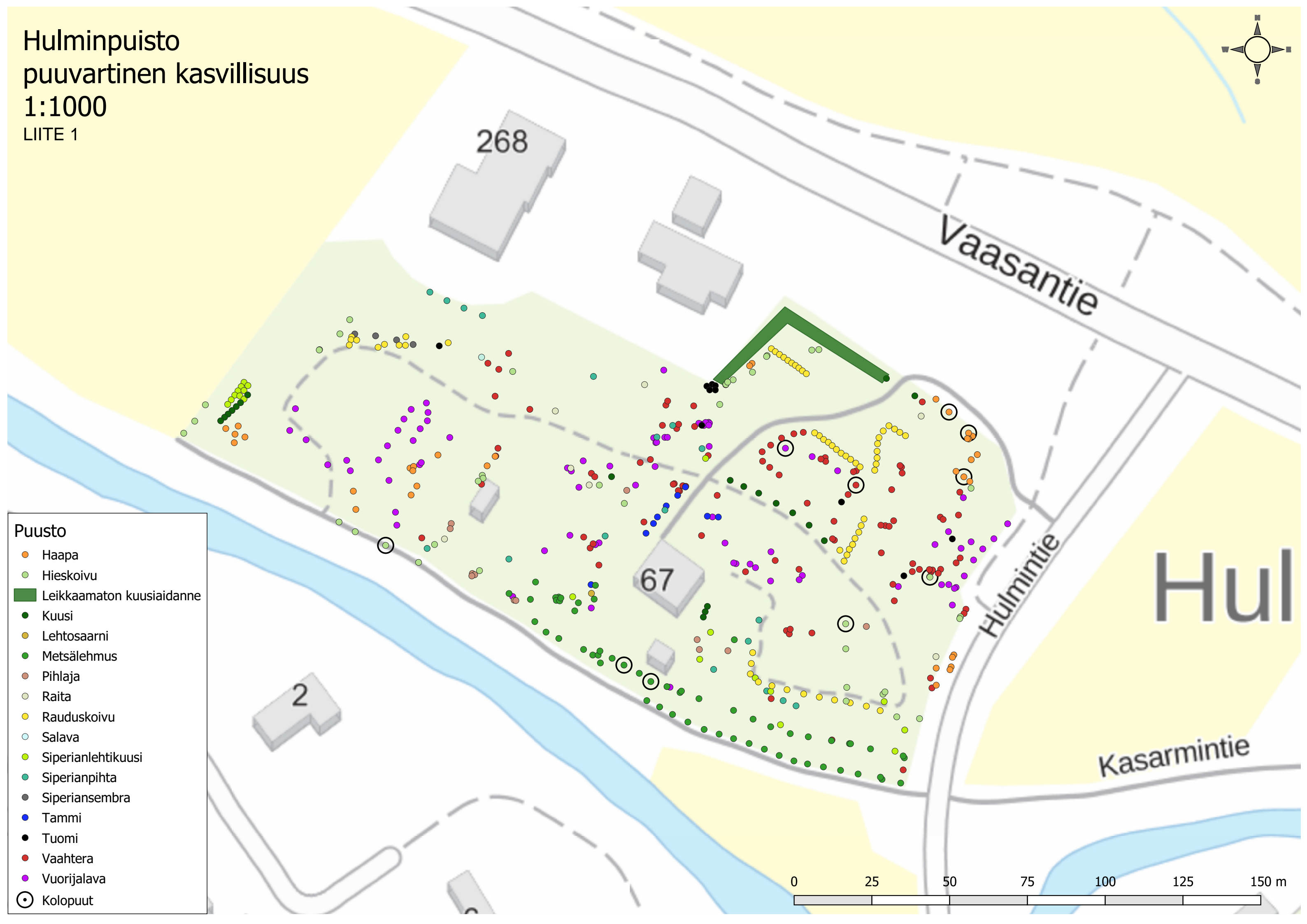
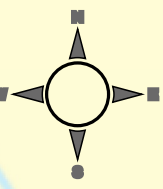
MML 2020. Maanmittauslaitoksen avoin kartta-aineisto.

Pohjanmaan maakuntakaava 2040. Pohjanmaan liitto. Pohjanmaan liiton digitaalinen karttapalvelu <https://www.obotnia.fi/fi/aluesuunnittelu/pohjanmaan-maakuntakaava-2040/>

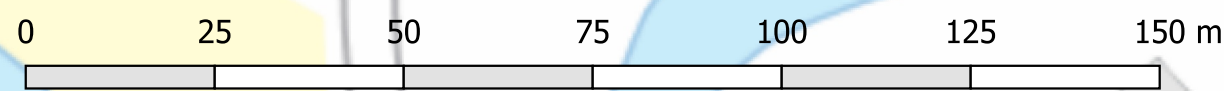
Ramboll 2020: Valtatien 3 parantaminen välillä Helsingby–Laihia, YVA-selostus ja yleissuunnitelma. 2020. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2018: VT 3 Hulmin eritasoliittymä, Laihia. Luontoselvityksen täydennys.

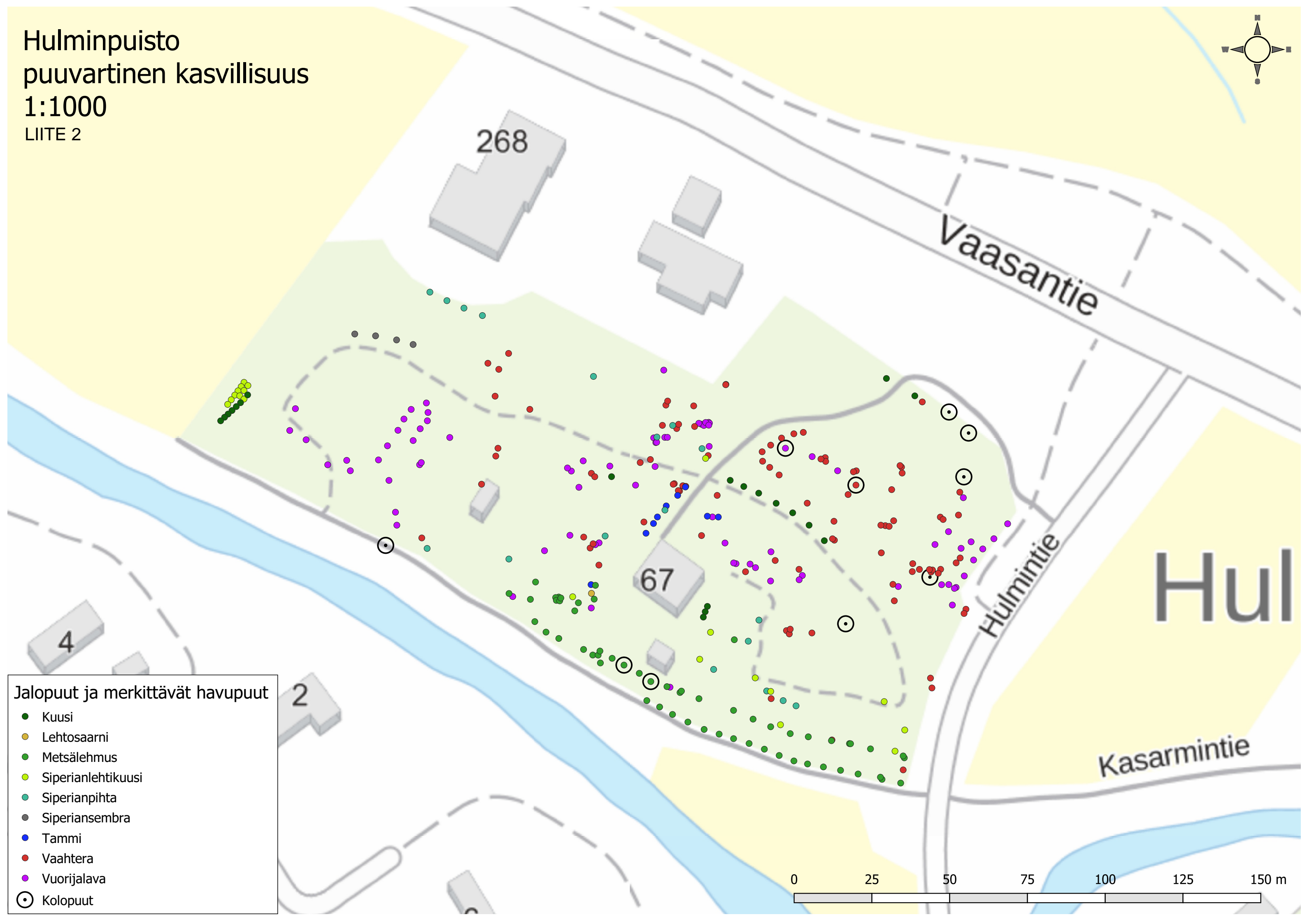
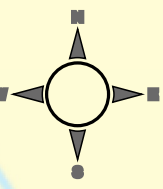
Hulminpuisto
puuvartinen kasvillisuus
1:1000
LIITE 1

- Puusto**
- Haapa
  - Hieskoivu
  - Leikkaamaton kuusiainne
  - Kuusi
  - Lehtosaarni
  - Metsälehmus
  - Pihlaja
  - Raita
  - Rauduskoivu
  - Salava
  - Siperianlehtikuusi
  - Siperianpihta
  - Siperiansembra
  - Tammi
  - Tuomi
  - Vaahtera
  - Vuorijalava
  - Kolopuut

Hulminpuisto
puuvartinen kasvillisuus
1:1000
LIITE 2

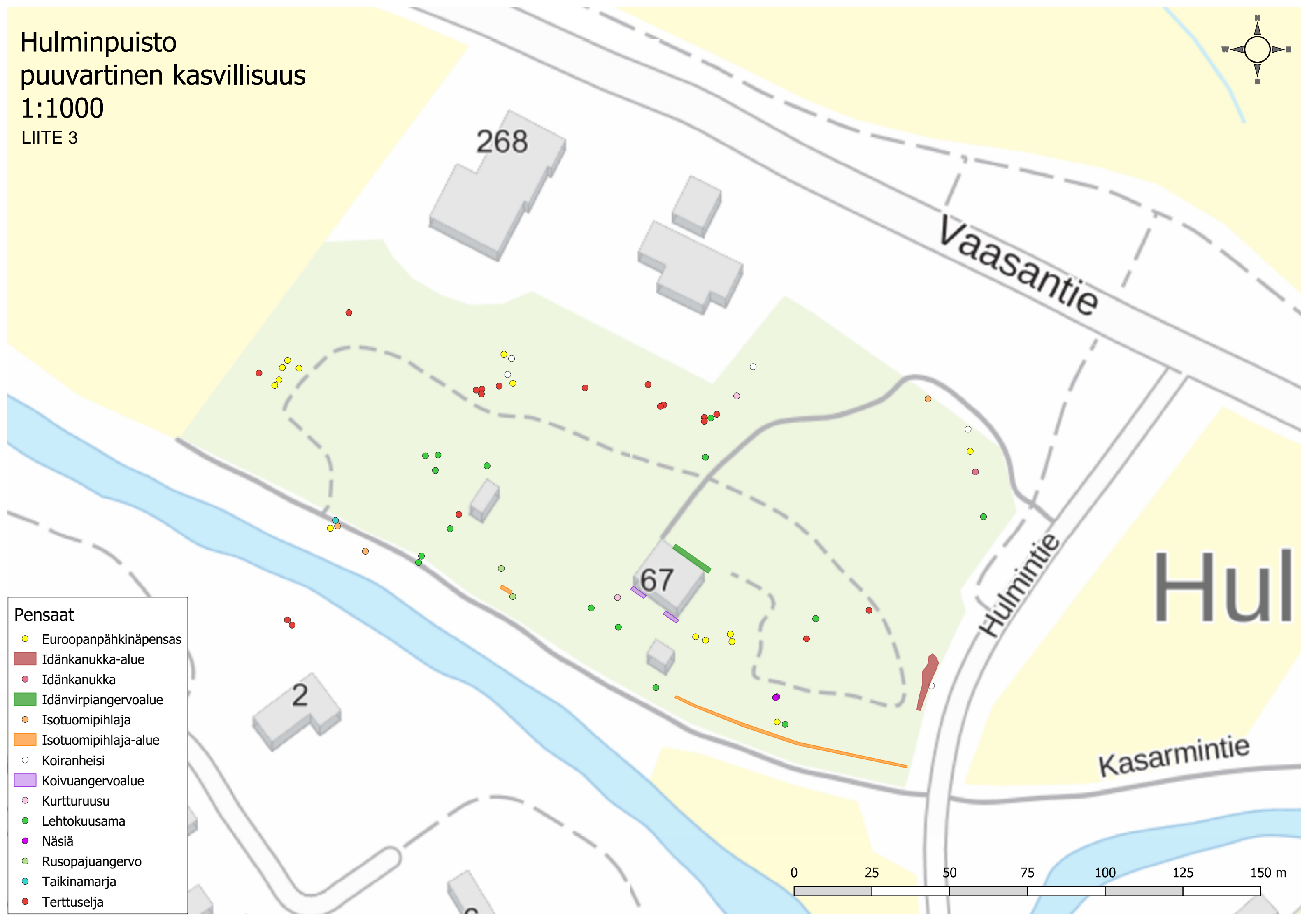
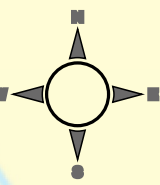
Jalopuut ja merkittävät havupuut

- Kuusi
- Lehtosaarni
- Metsälehmus
- Siperianlehtikuusi
- Siperianpihta
- Siperiansembra
- Tammi
- Vaahtera
- Vuorijalava
- Kolopuut

0 25 50 75 100 125 150 m

Hulminpuisto puuvartinen kasvillisuus

1:1000
LIITE 3

- Pensaat**
- Euroopanpähkinäpensas
  - Idänkanukka-alue
  - Idänkanukka
  - Idänvirpiangervoalue
  - Isotuomipihlaja
  - Isotuomipihlaja-alue
  - Koiranheisi
  - Koivuangervoalue
  - Kurtturuusu
  - Lehtokuusama
  - Näsiä
  - Rusopajuangervo
  - Taikinamarja
  - Terttuselja

0 25 50 75 100 125 150 m